

## Täysistunto

**Torstai 18.10.2018 klo 16.00—19.11**

### **5. Hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 185/2018 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Puhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annettussa ajassa käydä loppuun, asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 6. asiakohtaan.

Ministeri Berner esittelee, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**17.55 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on nyt hallituksen esitys laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi, jotka mahdollistaisivat nykyistä suurempien moottorikelkkojen käytön tarkoitukseen soveltuvilla ja niille erikseen osoitetuilla moottorikelkkailureiteillä.

Moottorikelkkojen luokittelua koskeva sääntely on peräisin 70-luvulta, eikä sitä ole tarkasteltu 90-luvulla tapahtuneen kelkkailureittisääntelyn perustamisen jälkeen. Markkinoilla on nykyään maastoajoneuvoja, jotka käytöltään ja ominaisuuksiltaan muistuttavat lähinnä ammattikäyttöön tarkoitettuja moottorikelkkoja mutta jotka eivät ajoneuvolain mukaan ole moottorikelkkoja, sillä niiden paino ja niillä kuljetettavissa olevien henkilöiden lukumäärä ylittävät moottorikelkka-ajoneuvoluokalle säädetyt rajat, eikä niitä näin ollen saa käyttää moottorikelkkailureiteillä.

Esityksessä ajoneuvolakiin lisättäisiin raskaan moottorikelkan määritelmä, jolla tarkoitettaisiin 800 kilon painoisia eli 300 kiloa nykyistä moottorikelkkaa suurempia moottorirekiä, joissa voisi olla kuljettajan lisäksi tilaa enintään neljälle henkilölle. Esityksen mukaan raskaalla moottorikelkalla saisi ajaa vain reitinpitäjän niille osoittamilla moottorikelkkailureiteillä. Raskaan moottorikelkan käyttö moottorikelkkailureitillä sallittaisiin sitä osoittavan liikennemerkkin yhteyteen asetettavalla lisäkilvellä. Raskaan moottorikelkan kuljettamiseen vaadittaisiin moottorikelkan kuljettamista vastaavasti T-luokan ajo-oikeus.

Moottorikelkkailulla on erityinen merkitys Lapissa, jossa sen tulo- ja työllistämisaikutukset ovat suuret. Moottorikelkat ovat elinehto esimerkiksi poronhoitoalalle ja tärkeitä muun muassa Puolustusvoimille ja muille viranomaisahoille. Moottorikelkkasafarit ja aje-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2018 vp

lut ovat puolestaan merkittäviä matkailupalveluita. Lisäksi vapaa-ajan kelkkailu ja omatoimiset safarit kasvattavat suosiotaan. Matkailijoiden määrä koko Lapin alueella on kasvanut, ja erityisesti ulkomaalaisille räätälöidyt kelkkasafarit lisääntyvät. Sääntelyn uudistaminen mahdollistaisi nykyistä useamman henkilön kuljettamisen moottorikelkkailureitillä nykyistä vähemmällä määrällä ajoneuvoja ja siten edistäisi osaltaan talvimatkailupalveluiden kehittämistä.

Esitysluonnos on valmistelun aikana ilmoitettu komissiolle, ja komissio on ilmaissut huolensa siitä, että esitys saattaisi rajoittaa raskaiden moottorikelkkojen käyttöä. Todellisuudessa esityksellä tehtäisiin mahdolliseksi nykyistä raskaampien moottorikelkkojen käyttö moottorikelkkailureiteillä, joilla ne ovat tällä hetkellä täysin kiellettyjä. Jotta raskaita moottorikelkkoja voitaisiin hyödyntää tulevalla talvikaudella, ehdotetut lait esitetään tuleviksi voimaan 1. päivänä tammikuuta 2019. — Kiitos.

**Puhemies Paula Risikko:** Kiitoksia esittelystä. Puhujalistalle.

**17.58 Kari Kulmala sin:** Arvoisa rouva puhemies! On ilo ja kunnia puhua hieman moottorikelkoista, joiden kanssa olen ollut työssäni poliisina varsin paljon tekemisissä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajokorttilakia, maastoliikennelakia ja tieliikennelakia. Esitys on perusteltu jo senkin vuoksi, että moottorikelkkojen luokittelua koskeva sääntely on peräisin 70-luvulta eikä sitä ole tarkasteltu 90-luvulla tapahtuneen kelkkailureittisääntelyn perustamisen jälkeen.

Kun ajatellaan moottorikelkkojen ja kelkkareittien kehitystä 70-luvulta tähän päivään, voidaan puhua aivan erilaisesta maailmasta. Tällä hetkellä markkinoilla on maastoajoneuvoja, jotka käytöltään ja ominaisuuksiltaan muistuttavat lähinnä ammattikäyttöön tarkoitettuja moottorikelkkoja. Ne eivät kuitenkaan ajoneuvolain 16 §:n 2 momentin mukaan ole moottorikelkkoja, koska niiden paino ja niillä kuljetettavissa olevien henkilöiden lukumäärä ylittävät moottorikelkka-ajoneuvoluokalle säädetyt rajat. Moottorikelkka on määritelty siten, että se on korkeintaan 500 kiloa painava telavetoinen moottorireki, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdelle henkilölle.

Nykyisiä moottorikelkkoja suurempia moottorirekiä saa jo nykyisin maanomistajan luvalla käyttää maastossa mutta ei tieliikennelaissa ja maastoliikennelaissa tarkoitettulla moottorikelkkailureitillä. Sen on katsottu olevan ongelma erityisesti Lapissa. Kun moottorikelkkasafareita järjestetään moottorikelkkailureiteillä, ajoneuvolain 16 §:n 2 momenttiin liittyvä moottorikelkan määritelmä nykyisessä muodossaan rajoittaa käyttötarkoitukseen soveltuvan kaluston valintaa, koska moottorikelkkailureiteillä saa ajaa vain ajoneuvolain mukaisella moottorikelkalla.

Nykyiset moottorikelkkailureitit on laadittu ja perustettu niin sanotuille tavanomaisille moottorikelkoille. Moottorireen suurempi omamassa merkitsee usein myös suurempia mittoja, joten ne tulee huomioida moottorikelkkareiteillä ja niitä perustettaessa. Mikäli moottorireellä voi ajaa myös moottorikelkkauralla, tulisi tämäkin huomioida.

Moottorikelkkaura ja moottorikelkkareitti ovat ihan erilaisia vaatimuksiltaan ja statukseltaan. Suomessa on yhteensä noin 3 800 kilometriä virallisia ja ilmaisia moottorikelkkailureittejä. Viralliset reitit ovat moottorikelkkaliikenteeseen tarkoitettuja, tieliikennelaissa määriteltyjä teitä. Virallisten reittien lisäksi on vielä huomattavasti enemmän kelkkauria, joissa ajamiseen tarvitaan maanomistajan tai moottorikelkkauran ylläpitäjän lupa jatkossakin.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2018 vp

Kuten esityksessäkin todetaan, nykyistä leveämmät moottorikelkat voivat lisätä kohtamisonnettomuuksien riskiä. Tätä voisi vähentää asentamalla tällaiseen moottorikelkkaan keltaisen varoitusvalon, joka varoittaisi vastaantulijoita.

Itse en näe tässä esityksessä kovin paljon uhkia, mutta mahdollisuuksia sillä on erityisesti matkailuyrityksille. Nykyistä suuremmilla moottorikelkoilla on mahdollista kuljettaa, esimerkiksi moottorikelkkasafareilla, nykyistä useampia henkilöitä vähemmällä määrällä ajoneuvoja ja niiden kuljettajia. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi lasten tai kokemattomien kuljettajien mahdollisuudet osallistua moottorikelkkailuajeluun paranevat, ja esityksellä on siten välillisiä tulo- ja työllistämisaikavaihteluja matkailuelinkeinolle.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä ehdotuksilla tätä esitystä voin suositella.

**18.02 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ajoneuvolain moottorikelkan määritelmää muutettaisiin siten, että määritelmään lisättäisiin raskas moottorikelkka, jollaiseksi katsottaisiin tietyt suuremmat, nykyisin moottorireeksi katsottavat maastoajoneuvot, ja raskaalla moottorikelkalla saisi maastoliikennelain mukaan ajaa tarkoitukseen soveltuvalla moottorikelkkailureitillä.

Tuolla pohjoisessa ja Pohjanmaalla ja siellä, missä se lumiraja nyt menee, kohtaa hyvin paljon moottorikelkkailua, ja näkisin, että tällä esityksellä on suuria vaikutuksia matkailuun ja tuloihin ja työllistämisaikavaihteluja ympäri Suomen. Erityisesti — niin kuin, ministeri, mainitsittekin nämä kohdat — porotaloudessa moottorikelkka on kovassa käytössä kuin myös Puolustusvoimissa, eli moottorikelkka on itse asiassa myös työkalu. Se liittyy toki matkailuunkin, ja moni saapuu Suomeen juurikin sen takia, että meillä on lunta ja mahdollisuus sitten harrastaa erilaisia harrastuksia siellä lumen keskellä. Toivonkin nyt sitä, että tulee hyvä talvi ensi vuonna, jos laki astuu voimaan 1.1.2019, niin kuin, ministeri, kerroitte tuossa. Eihän sitä ilman lunta pääse sitten moottorikelkkailemaan.

Mutta kysyisin tästä moottorikelkkailun turvallisuudesta vielä: Aina vuosittain kuitenkin sattuu näitä ikäviä onnettomuuksia. Mikä niissä sitten ikinä onkaan syynä, niin millä tavalla Suomessa kiinnitetään huomiota siihen turvallisuuspuoleen moottorikelkoilla liikuttaessa? Tokihan on ymmärrettävää, että kun tulee moottorikelkkailureittejä, niin niiden tulee olla turvallisia, kestäviä ja laadukkaita. Millä tavalla huolehditaan siitä, että lähdetään ennakoimaan ja ennaltaehkäisemään niitä ikäviä onnettomuuksia, kun näissä moottorikelkkatapaturmissa hyvin usein sitten myös seuraukset ovat hyvinkin vahingollisia?

**18.04 Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tällä lakiesityksellä, niin kuin on kuultu, lisättäisiin raskaan moottorikelkan määritelmä, joka koskisi yli 500 kilon mutta korkeintaan 800 kilon painoisia moottorikelkkoja, joilla on käyttöä lähinnä matkailuyrittäjien käytössä. Tätä lakimuutosta ja esitystä ovat todellakin toivoneet Lapin matkailuyrittäjät isosti erilaisten vierailujen ja verkostotapaamisten yhteydessä.

Raskaiden kelkkojen käyttö olisi sallittua moottorikelkkailureiteillä, jotka on reitinpitäjän puolesta todettu raskaille kelkoille sopiviksi. Käytännössä kaiketi tämä sitten tarkoittaa kantavuutta, kaarteita ja kaltevuuksia.

Ja mitä tulee tähän ajokorttiin, niin raskaan kelkan kuljettamiseen vaadittaisiin T-luokan ajokortti, kuten nyt on tälläkin hetkellä näillä nykykelkoilla vaade, ja samoin nopeusrajoitukset olisivat samat.

Haluaisin, että kiinnitettäisiin huomiota erityisesti siihen, että tällä lausuntokierroksella Lapin ely, Poliisihallitus, Tukes ja Liikenneturva nostivat esiin raskaiden kelkkojen kasva-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2018 vp

vat riskit matkailukäytössä. Kelkkarekiyhdistelmät kasvavat niin isoiksi, etteivät ne käytännössä sovi edes useimmille nykyisistä reiteistä — tämä siis alueen toimijoilta tulleen palautteen lausuntokierrokselta. Toisaalta ajattelen, että nämä rekiajelut saattavat vähentää myös kokemattomien kuljettajien ajamista omilla lomamatkoillaan, ja tämäkin tuli tässä jo muutamissa puheenvuoroissa hyvin esiin.

Ajattelen sillä tavalla, että tämä on hyvin kannatettava esitys miettien niitä Lapin matkailuelinkeinoja. Ja on todellakin tämä, että nämä satunnaiset turistit sitten kenties ovat itse sieltä kelkan kahvoista tämän esityksen jälkeen pois. Mutta toisaalta tämä lausuntokierroksen huoli siitä, että kaikki reitit eivät näille tuleville raskaille moottorikelkoille nyt sitten ole ehkä parhaassa kunnossa, tuo nyt sitten myös kustannuspaineita Lapin matkailuelinkeinojen puolesta toimiville yrittäjille. Toisaalta sitten tämä lakiesitys toimiessaan tuo heille myös lisää tuloja, eli varmasti on sitten myös mahdollisuus näihin reitistöihin enemmän tulevaisuudessa satsata. Mutta kannatettava lakiesitys.

**18.07 Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Varmasti matkailun toiveista tämä lakialoite on lähtenyt menemään eteenpäin, mutta, aivan niin kuin ministeri tuossa totesi, myöskin armeijalla ja poronhoidolla on ammattimaista käyttöä tämäntyyppiselle raskaalle moottorikelkalle. Tämä raskaan moottorikelkan määrittely, joka nyt tuodaan lainsäädäntöön, on tietenkin tärkeä kuten myös se, että siellä sitten reitityksestä pidetään huolta eli että on erikseen merkitty reititys, joka soveltuu tämäntyyppiselle ajoneuvolle, ja myöskin se, että tämä T-luokan ajokorttivaatimus on tässä.

Aivan niin kuin täällä edustaja Taimela ja muutama muukin kollega toi esille, kyllä myös ajattelen näin, että voi olla liikenneturvallisuuden kannalta jopa parempi, että siellä on se safarin ammattilainen ajamassa tällaista matkailukelkkaa kuin että moni ehkä ensikertalainen tai hyvin vähäisellä kokemuksella oleva turisti lähtee näitten moottorikelkkojen kanssa reitille. Siinä mielessä saattaa olla niin päin, että tämä nimenomaisesti on liikenneturvallisuutta tuolla alueella lisäävä.

Tässä kyllä varmasti joudutaan sitten miettimään juuri niitä reittejä, millä alueella pysytään ajamaan tämäntyyppisellä raskaalla moottorikelkalla, ja toisaalta sitten sitä, onko niin, että esimerkiksi sääolosuhteet saattavat vaikuttaa vaikkapa kelkkareittien kuntoon siinä määrin, että on joka tapauksessa huomioitava kilorajoitukset eli se, että nämä ovat huomattavasti raskaampia kuin nykyiset moottorikelkat.

Sinällänsä kyllä varmasti kannatettava esitys, ja varmaankin tässä talossa menee vähillä huomioilla eteenpäin.

**Toinen varapuhemies Tuula Haatainen:** Ministeri Berner, vastauspuheenvuoro. — Riittääkö 3 minuuttia?

**18.09 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Kyllä riittää, arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia näistä näkemyksistä ja palautteista.

Edustaja Juvonen: uskon juurikin niin, että kun tässä edellytetään T-luokan ajokorttia ja samalla annetaan reitinpitäjälle mahdollisuus todeta se, millä reiteillä näillä raskailla moottorikelkoilla voidaan mennä, ja rajoitetaan nopeudet ja samalla huolehditaan siitä, että tämä tulee entistä enemmän ammattimaiseen käyttöön, niin nämä tekijät yhdessä tulevat varmasti lisäämään turvallisuutta. Samalla toki meidän tulee kantaa koko ajan huolta myöskin siitä, kun ajoneuvojen painot kasvavat, että meillä reittien leveyksiä ja muita tam-

### **Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2018 vp**

möisiä kriteerejä vastaavasti sitten sovelletaan Trafin toimesta. Siihen on sitten valmius olemassa, jos eduskunta tämän lainsäädännön hyväksyy. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.